

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 2.5.2007
COM(2007) 162 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Έκθεση σχετικά με το Σχέδιο δράσης για τις περιβαλλοντικές τεχνολογίες (2005-2006)

[SEC(2007) 413]

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Έκθεση σχετικά με το Σχέδιο δράσης για τις περιβαλλοντικές τεχνολογίες (2005-2006)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Τα επιστημονικά τεκμήρια είναι πλέον συνταρακτικά: η κλιματική μεταβολή αποτελεί σοβαρή παγκόσμια απειλή και απαιτεί επείγουσα αντιμετώπιση σε παγκόσμιο επίπεδο ... εάν δεν δράσουμε, το συνολικό κόστος και οι κίνδυνοι από την κλιματική μεταβολή θα ήταν δυνατόν να φθάσουν μέχρι το 20% του ΑΕΠ ή και να το υπερβούν¹.

“The Stern Review”, 2006

Η ανθρώπινη δραστηριότητα καταπονεί τη Γη σε βαθμό που η ικανότητα των οικοσυστημάτων του πλανήτη να δεχθεί μέλλουσες γενεές δεν μπορεί πλέον να θεωρηθεί ως δεδομένη ... το 60% των λειτουργιών των υποσυστημάτων παγκοσμίως έχουν υποβαθμιστεί ή χρησιμοποιούνται κατά τρόπο όχι αειφόρο ...².

“UN Millennium Ecosystem Assessment”, 2005

Το οικολογικό αποτύπωμα της ανθρωπότητας ήδη υπερβαίνει την αναγεννητική ικανότητα της υδρογείου κατά 25% περίπου .... στην προηγούμενη εικοσαετία υπερβαίναμε την ικανότητα της Γης να στηρίζει τον τρόπο ζωής μας και είναι ανάγκη να σταματήσουμε. Πρέπει να εξισορροπήσουμε την κατανάλωσή μας προς τη φυσική ικανότητα της γης για αναγέννηση και για απορρόφηση των απορριμμάτων μας. Εάν δεν το πράξουμε υπάρχει κίνδυνος μη αναστρέψιμων βλαβών³.

WWF, Living Planet Report, 2006

1. ΟΙΚΟΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΜΕΓΕΘΥΝΣΗ, ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Έξαρση των περιβαλλοντικών απειλών

Οι περιβαλλοντικές απειλές εξελίσσονται πολύ ταχύτερα απ' ό,τι αναμενόταν αρχικά. Εάν δράσουμε αμέσως, υπάρχει ακόμη δυνατότητα αντιμετώπισης των απειλών αυτών. Απαιτείται συστηματική και συνεκτική δράση σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο. Το ερώτημα που τίθεται είναι : “Πώς μπορούμε να ενεργήσουμε κατά τον αποτελεσματικότερο τρόπο και εγκαίρως;” Αυτό είναι δυνατό να επιτευχθεί έτσι ώστε να διατηρηθεί η οικονομική μεγέθυνση. Χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα εργαλεία για την προώθηση της καινοτομίας

---

¹ Stern Review: the Economics of Climate Change.

² Millennium Ecosystem Assessment.

³ Living Planet Report 2006.

μπορούμε να ανταποκριθούμε στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε. Η Ευρώπη είναι σε θέση να τεθεί επικεφαλής στην πορεία αυτή.

Η οικοκαινοτομία προσφέρει λύσεις και ευκαιρίες

Για να υπάρξει πρόοδος πρέπει να επέλθει πλήρης στροφή στις βιομηχανικές διεργασίες, τα προϊόντα και τις επιχειρηματικές πρακτικές. Για να πραγματοποιηθούν οι υπερβάσεις είναι αναγκαίες η οικοκαινοτομία και οι περιβαλλοντικές τεχνολογίες⁴. Η τεχνολογία μπορεί τώρα να συμβάλει στη λύση τους. Ανώτερος στόχος μας είναι η διείσδυση της οικοκαινοτομίας σε όλους τους βιομηχανικούς κλάδους. Έτσι θα μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε πολλές από τις περιβαλλοντικές προκλήσεις ενώπιον των οποίων βρισκόμαστε σήμερα. Με τα ενδεδειγμένα μέτρα, π.χ. οικονομική ενίσχυση ή κανονιστική ρύθμιση και οικοκαινοτομία είναι δυνατόν να κατευθύνουμε τις δυνάμεις της αγοράς προς μία διεθνώς πρωτοπόρα οικονομία που θα είναι ταυτόχρονα ανταγωνιστική και οικολογική.

Η οικοκαινοτομία αποτελεί πλέον ακρογωνιαίο λίθο της στρατηγικής της ΕΕ

Η ανανεωμένη στρατηγική της Λισαβόνας για την ΕΕ αποδίδει στις περιβαλλοντικές τεχνολογίες “δυναμικό σημαντικό από άποψη οικονομική, περιβαλλοντική και απασχόλησης”⁵. Το εαρινό Συμβούλιο του 2006 ενέκρινε την “έντονη προώθηση και διάχυση των οικοκαινοτομιών και των περιβαλλοντικών τεχνολογιών”⁶. Η νέα στρατηγική της ΕΕ για την αειφόρο ανάπτυξη χαρακτηρίζει το πρόγραμμα ΕΤΑΡ αναγκαίο για την αντιμετώπιση της κλιματικής μεταβολής, την παραγωγή καθαρής ενέργειας, την αειφόρο κατανάλωση και παραγωγή⁷. Αναμένεται ότι το προβλεπόμενο Ευρωπαϊκό Τεχνολογικό Ινστιτούτο θα δώσει ιδιαίτερη προτεραιότητα στις περιβαλλοντικές προκλήσεις⁸.

Τα Συμβούλια κορυφής τονίζουν την ανάγκη για οικοκαινοτομία

Η σημασία της οικοκαινοτομίας έχει αναγνωριστεί και από τα Συμβούλια κορυφής. Η αυστριακή προεδρία και η προεδρία του ΗΒ θεώρησαν την οικοκαινοτομία και τις περιβαλλοντικές τεχνολογίες όργανα για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση. Η φινλανδική προεδρία προώθησε “νέα γενεά περιβαλλοντικής πολιτικής”, βασιζόμενη στην οικοαπόδοση και στην οικοκαινοτομία⁹. Η τωρινή γερμανική προεδρία προωθεί “νέα προσέγγιση” όσον αφορά το περιβάλλον, την οικονομία και την απασχόληση¹⁰.

Έκθεση με αντικείμενο την πρόοδο και τις μελλοντικές προτεραιότητες

Το ΕΤΑΡ είναι το πρόγραμμα δράσης της ΕΕ για τις περιβαλλοντικές τεχνολογίες¹¹ με στόχο την τόνωση της οικοκαινοτομίας και την προώθηση περιβαλλοντικών τεχνολογιών σε ευρεία κλίμακα. Το σχέδιο δρομολογήθηκε το 2004 και χαρτογραφεί τη δράση σε

---

⁴ Οικοκαινοτομία σημαίνει κάθε είδους καινοτομία επωφελής για το περιβάλλον – περιλαμβάνονται η τεχνολογική καινοτομία, η καινοτομία διεργασιών και η επιχειρηματική καινοτομία.

⁵ COM(2005) 330 τελικό.

⁶ Συμβούλιο 7775/06.

⁷ Συμβούλιο 10117/06.

⁸ ec.europa.eu/education/policies/educ/eit/index_en.html

⁹ Συμπεράσματα Προεδρίας, Ιούλιος 2006 Τούρκου, Φινλανδία.

¹⁰ Οικολογική βιομηχανική πολιτική, υπόμνημα για “Νέα προσέγγιση” γερμανικό Υπουργείο Περιβάλλοντος (2006).

¹¹ COM(2004) 38 τελικό.

ευρωπαϊκό επίπεδο, από κράτη μέλη και από συμφεροντούχους. Το 2005 δημοσιεύθηκε η πρώτη έκθεση¹². Η ανά χείρας έκθεση:

- σκιαγραφεί τάσεις και εξελίξεις
- περιγράφει την πρόοδο όσον αφορά την εκτέλεση του σχεδίου
- συνιστά τομείς προτεραιότητας για μελλοντική δράση

2. ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Η οικοκαινοτομία και κανονιστική οικορρύθμιση

Το δυναμικό οικοκαινοτομίας των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων έχει υποεκτιμηθεί. Αποδεικνύεται ότι η εύστοχη νομοθεσία παίζει ρόλο οδηγού για την καινοτομία και τις περιβαλλοντικές τεχνολογίες, που με τη σειρά τους μπορούν να βοηθήσουν τις εταιρείες να μειώσουν ουσιαστικά τις δαπάνες¹³. Μελλοντικά θα ενισχύσει περαιτέρω την οικοκαινοτομία η πλήρης εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ (οικοσχεδιασμός, ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης/IPPC, η οδηγία πλαίσιο για το έδαφος, οδηγία για απόβλητα ηλεκτρολογικών και ηλεκτρονικών εξοπλισμών/WEEE, οδηγία για τον περιορισμό ορισμένων επικίνδυνων ουσιών/RoHS).

Οι οικοβιομηχανίες συμβάλλουν στην οικονομία και την απασχόληση στην ΕΕ

Οι ευρωπαϊκές οικοβιομηχανίες αντιστοιχούν σε σημαντικό και ταχέως αναπτυσσόμενο μερίδιο της οικονομίας της ΕΕ στην οποία αντιπροσωπεύουν το 2,1% του ΑΕΠ στην ΕΕ¹⁴. Οι οικοβιομηχανίες καλύπτουν π.χ.: την καταπολέμηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, τη διαχείριση των υγρών αποβλήτων, τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων, την αποκατάσταση του εδάφους, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την ανακύκλωση. Οικοβιομηχανίες και σχετικές υπηρεσίες συντηρούν 3,5 εκατ. θέσεις πλήρους απασχόλησης. Από αυτές περίπου το 75% αφορούν τομείς εντάσεως εργασίας όπως η διαχείριση υγρών και στερεών αποβλήτων.

Ισχυρή μεγέθυνση

Στην Ευρώπη και παγκοσμίως σε ορισμένους τομείς παρατηρείται ισχυρή μεγέθυνση. Η εγκατάσταση ανεμογεννητριών έχει αυξηθεί κατά 20-25% στην τελευταία 5ετία¹⁵. Η παγκόσμια αγορά φωτοβολταϊκών αναμένεται ότι θα αυξηθεί μελλοντικά κατά 25-35%¹⁶ ενώ η διαχείριση υδάτων αναμένεται ότι θα σημειώνει αύξηση 6% ετησίως στην επόμενη 10ετία¹⁷. Κατά το χρονικό διάστημα 2000-2004 ο κλάδος της ανακύκλωσης στερεών αποβλήτων έχει σημειώσει αύξηση 4,5% ετησίως¹⁸.

¹² COM(2005) 16 τελικό.

¹³ Δυναμική καινοτομίας ως αποτέλεσμα της περιβαλλοντικής πολιτικής (2006) και εκ των υστέρων εκτιμήσεις κόστους για τις επιχειρήσεις της ΕΕ λόγω περιβαλλοντικής νομοθεσίας (2006).

¹⁴ Η οικοβιομηχανία, το μέγεθός της και προοπτικές για την απασχόληση και εμπόδια για την ανάπτυξη στη διευρυμένη ΕΕ. (2006).

¹⁵ *Wind Force 10* GWEC (2005) (ενέργεια από τον άνεμο, GWEC τεύχος 10, 2005).

¹⁶ *Solar Generation* EPIA (2006) (ηλιακή ηλεκτροπαραγωγή, EPIA, 2006).

¹⁷ Περιβάλλον, Καινοτομία, Απασχόληση. Γερμανικό Υπουργείο Περιβάλλοντος, 2006.

¹⁸ Ευρωπαϊκές επιχειρήσεις. Γεγονότα και αριθμοί, 2005.

Ισχυρή θέση παγκοσμίως

Οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις οικοβιομηχανίας κατέχουν παγκοσμίως ισχυρή θέση. Στις οικοβιομηχανίες το μερίδιο της ΕΕ εκτιμάται ότι ανέρχεται στο 1/3 της παγκόσμιας αγοράς¹⁹. Ο δείκτης αειφορίας Dow Jones δείχνει ότι οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις είναι οι πλέον αειφόρες σε 13 από τους 18 κύριους οικονομικούς κλάδους²⁰.

Αύξουσες χρηματοοικονομικές επενδύσεις

Κατά το διάστημα 2003-2006 πραγματοποιήθηκαν στην καθαρή τεχνολογία επιχειρηματικές επενδύσεις ύψους περίπου 2 δισεκατομμυρίων ευρώ, που αντιστοιχούν στο 10% του επιχειρηματικού κεφαλαίου στην Ευρώπη²¹. Οι επενδύσεις προέρχονται ολοένα και περισσότερο από υφιστάμενες επιχειρήσεις²². Κατά τα τελευταία έτη στον τραπεζικό τομέα αυξήθηκαν σημαντικά οι επενδύσεις που συνδυάζουν αειφορία και κοινωνική ευθύνη²³. Σε επίπεδο ΕΕ η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΡΕ) δρομολόγησε το χρηματοδοτικό μηχανισμό για την κλιματική μεταβολή/CCFF.

Είναι όμως ανάγκη να γίνουν πολύ περισσότερα για να αντληθούν περιβαλλοντικά οφέλη στην απαιτούμενη κλίμακα

Όλες αυτές οι θετικές ενδείξεις έρχονται σε οξεία αντίθεση με τις ενδείξεις για την κατάσταση του περιβάλλοντος. Οι τελευταίες αυτές προκαλούν σοβαρές ανησυχίες και περιλαμβάνουν:

- απειλές κλιματικής μεταβολής, τα επίπεδα εκπομπών αερίων θερμοκηπίου καθώς και τις δυσκολίες επίτευξης των στόχων του Κιότο στην ΕΕ²⁴.
- αν και στην Ευρώπη η ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα βελτιώνεται σταθερά²⁵, η ατμοσφαιρική ρύπανση είναι υπαίτια για την απώλεια 750.000 ετών ζωής ετησίως στην Ευρώπη²⁶
- τα οικοσυστήματα υποβαθμίζονται με ρυθμούς μη διατηρήσιμους, λόγω υπερκατανάλωσης φυσικών πόρων²⁷.

Πιεστική ανάγκη άμεσης και συστηματικής δράσης σε ευρεία κλίμακα

Για να αρχίσει να φαίνεται κάποια διαφορά όσον αφορά το περιβάλλον – σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα – ***απαιτείται χρήση περιβαλλοντικών τεχνολογιών με μεγαλύτερη ένταση και σε μεγαλύτερη έκταση ανά την ΕΕ και σε παγκόσμιο επίπεδο***. Η οικοκαινοτομία πρέπει να καταστεί το κοινό στοιχείο της ευρωπαϊκής καινοτομίας και να αποτελεί απαιτούμενη προδιαγραφή σε ολόκληρη την οικονομία. ***Δεν υπάρχει χρόνος για εφησυχασμό***.

¹⁹ Ανάλυση των οικοβιομηχανιών της ΕΕ, το δυναμικό τους για την απασχόληση και τις εξαγωγές. ECOTEC (2002).

²⁰ Dow Jones Sustainability Indexes, Annual Review (2006).

²¹ European Cleantech Investment Report (2006).

²² Cleantech goes global, Environmental Finance (June 2006)

²³ European SRI Study – 2006. European Social Investment Forum

²⁴ Τάσεις και προβλέψεις για τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου στην Ευρώπη, 2006. ΕΟΠ (2006).

²⁵ LRTAP Convention Emission Inventory 1990-2004. ΕΟΠ (2006).

²⁶ Health Aspects of Air Pollution, ΠΟΥ (2004).

²⁷ COM(2006) 216 τελικό.

3. ΠΡΟΟΔΟΣ ΣΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Περιγράφεται η πρόοδος όσον αφορά τις κύριες γραμμές του σχεδίου.

3.1. Η ΕΡΕΥΝΑ ΦΘΑΝΕΙ ΣΤΙΣ ΑΓΟΡΕΣ

Ανάπτυξη και εστίαση της έρευνας και επίδειξης

Από τη δρομολόγηση του προγράμματος ETAP και μετά διατέθηκαν περίπου 1,4 δισεκατομμύρια ευρώ για έργα περιβαλλοντικής τεχνολογίας στο πλαίσιο του 6^{ου} προγράμματος πλαίσιο. Με βάση το 7^ο πρόγραμμα πλαίσιο εκτιμάται ότι μέχρι 30% του προϋπολογιζόμενου ποσού των 32 δισεκατομμυρίων ευρώ θα διατεθεί για περιβαλλοντικές τεχνολογίες όπως: κυψέλες υδρογόνου και καυσίμου, καθαρές παραγωγικές διεργασίες, εναλλακτικές πηγές ενέργειας, δέσμευση CO₂, βιοκαύσιμα και βιοδιύλιστήρια, ενεργειακή απόδοση, τεχνολογίες πληροφοριών για αειφόρο οικονομική μεγέθυνση, καθαρές και αποδοτικές μεταφορές, υδατικές τεχνολογίες, διαχείριση εδάφους και αποβλήτων, περιβαλλοντικώς φιλικά υλικά.

Τεχνολογικά πλατύβαθρα

Έχουν ξεκινήσει περισσότερα από 30 τεχνολογικά πλατύβαθρα. Ορισμένα περιλαμβάνουν περιβαλλοντικές τεχνολογίες στο πλαίσιο ως μέρος των προγραμματικών τους σημείων²⁸. Ορισμένα πλατύβαθρα αποβλέπουν στην υλοποίηση μέρους των στόχων τους μέσω κοινών τεχνολογικών πρωτοβουλιών/JTI με δημιουργία εταιρικών συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

Επιβεβαίωση τεχνολογίας

Προχωρούν οι εργασίες σχετικά με κάποιο Σύστημα Επιβεβαίωσης Περιβαλλοντικών Τεχνολογιών. Αποδεικνύεται ότι η απουσία επιβεβαίωσης εξακολουθεί να αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα στην πρόσβαση σε νέες περιβαλλοντικές τεχνολογίες²⁹. Επί του παρόντος ορισμένα ερευνητικά έργα³⁰ καθορίζουν τη βάση κάποιου καθεστώτος στους τομείς της επεξεργασίας νερού, της αποκατάστασης εδαφών και της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Μεταξύ των προβλεπόμενων παραδιδόμενων περιλαμβάνονται πρωτόκολλα δοκιμής των τεχνολογιών αυτών. Για τον προσδιορισμό των ενδεδειγμένων τομέων εφαρμογής βρίσκεται σε εξέλιξη έρευνα αγοράς³¹. Με τη βοήθεια πειραματικού σχήματος στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE θα δοκιμαστεί ένα σύστημα επιβεβαίωσης βασισμένο σε 10-15 τεχνολογίες.

Προς ένα Ευρωπαϊκό στρατηγικό σχέδιο ενεργειακής τεχνολογίας/SET-Plan)

Το πρόσφατα εγκριθέν στρατηγικό σχέδιο ενεργειακής τεχνολογίας³² έχει στόχο τη μείωση κόστους της καθαρής ενέργειας και την ανάδειξη της βιομηχανίας της ΕΕ σε πρωτοπόρο στον ταχέως αναπτυσσόμενο τομέα των χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Το σχέδιο προσδιορίζει τις

²⁸ cordis.europa.eu/technology-platforms.

²⁹ *Environmental Innovation - bridging the gap between environmental necessity and economic opportunity* (DTI 2006).

³⁰ www.promote-etv.org; www.est-testnet.net; www.eurodemo.info.

³¹ A market survey of companies on the potential of an EU wide verification system IPTS (προσεχώς).

³² COM (2006) 847. COM (2007) 1 τελικό.

τεχνολογίες για τις οποίες η ΕΕ πρέπει να κινητοποιήσει πόρους και να επιταχύνει την ανάπτυξη και την επέκταση.

3.2. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΑΓΟΡΑΣ

Στόχοι επιδόσεων

Έχουν εκτελεστεί μελέτες για να καταρτιστεί στην ΕΕ στοχοδιάγραμμα επιδόσεων. Εδώ περιλαμβάνονται ανάλυση του ιαπωνικού προγράμματος Top-Runner³³, στόχοι επιδόσεων για διεργασίες³⁴ και πιλοτικό έργο για τις ακόλουθες ομάδες προϊόντων: τσιμέντο, παράθυρα, ελαστικά οχημάτων, επεξεργασία κόπρου και κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα. Με βάση την εργασία αυτή θα προσδιοριστούν με δημόσιο διάλογο οι βέλτιστες επιχειρησιακές παράμετροι για το στοχοδιάγραμμα, μεταξύ των οποίων ο ρόλος της οικοσήμανσης, της ενεργειακής σήμανσης³⁵ και η οροσήμανση προϊόντων.

Κινητοποίηση χρηματοοικονομικών μέσων

Ο σημαντικότερες σήμερα πηγές χρηματοδότησης περιλαμβάνουν:

- Το πρόγραμμα "Ανταγωνιστικότητα και καινοτομία"/CIP

Για την προώθηση της οικοκαινοτομίας στο πλαίσιο του πυλώνα "Επιχειρηματικότητα και καινοτομία" έχουν διατεθεί 433 εκατομμύρια ευρώ.

Στα μέσα χρηματοδότησης, και ειδικότερα στο μηχανισμό "**Οικονομική μεγέθυνση και καινοτομία**", θα διατεθούν περίπου 228 εκατομμύρια ευρώ υπό τη διαχείριση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων/**ΕΤαΕ** που θα συνεπενδύσει χρήματα σε επιχειρηματικά κεφάλαια για την οικοκαινοτομία, με 205 εκατ. ευρώ για έργα και δίκτυα εμπορικής εφαρμογής. Για την ενεργειακή απόδοση και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας θα διατεθούν 728 εκατομμύρια ευρώ.

- Την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων/ΕΤρΕ

Η ΕΤρΕ και η Επιτροπή αναπτύσσουν κοινό **χρηματοδοτικό μηχανισμό με καταμερισμό του κινδύνου/RSFF**. Στόχος είναι η βελτίωση της πρόσβασης στην χρηματοδότηση χρέους για έρευνα ιδιωτικού και δημόσιου τομέα με κατατομή υψηλού κινδύνου. 2 δισεκατομμύρια ευρώ θα διατεθούν για έργα που εμπίπτουν στα θέματα FP7 και ο μηχανισμός θα δώσει τη δυνατότητα στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων να χορηγήσει δάνεια ύψους μέχρι 10 δισεκατομμυρίων ευρώ.

- Την υποκινητική πολιτική συνοχής

Μέχρι τώρα το 21% των διαρθρωτικών ταμείων έχουν διατεθεί για την καινοτομία και η Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να αυξήσουν το μερίδιο αυτό κατά τη νέα περίοδο προγραμματισμού. Στην πολιτική συνοχής (2007-13) η οικοκαινοτομία, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η ενεργειακή απόδοση και οι καθαρές αστικές

³³ Το πρόγραμμα Top Runner στην Ιαπωνία – η αποτελεσματικότητά του και η σημασία του για την ΕΕ. Σουηδικός οργανισμός προστασίας περιβάλλοντος (Νοέμβριος 2005).

³⁴ Στόχοι επιδόσεων σε παραγωγικές διεργασίες, IPTS (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί).

³⁵ Οδηγίες 92/75/ΕΚ και 2005/32/ΕΚ.

μεταφορές αποτελούν προτεραιότητες. Οι στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές της Κοινότητας για τη συνοχή υπογραμμίζουν εμφαντικά ότι οι επιχειρήσεις πρέπει να επενδύσουν στην οικοκαινοτομία για να ενισχύσουν τη θέση τους μελλοντικά³⁶.

- Το πρόγραμμα LIFE

Το πρόγραμμα LIFE για το περιβάλλον έχει συγχρηματοδοτήσει περίπου 2.750 καινοτομικά πιλοτικά επιδεικτικά έργα από το 1992 με συνολική επένδυση άνω των 2,6 δισεκατομμυρίων ευρώ. Περίπου τα δύο τρίτα των επενδύσεων υποστήριξαν έργα προώθησης περιβαλλοντικών τεχνολογιών³⁷.

Αγοροπαγή μέτρα

Πρόσφατα η Επιτροπή εξέδωσε Πράσινη Βίβλο σχετικά με αγορακεντρικά μέσα³⁸. Εκεί εξετάζονται μέσα οικονομικώς αποδοτικά (όπως φόροι για την ενέργεια, τις μεταφορές και άλλες πηγές ρύπων καθώς και ευρύτερη χρήση καθεστώτων εμπορίας εκπομπών) που θα ήταν δυνατό να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο κινήτρων ρυθμιστικού και οικονομικού χαρακτήρα. Η βίβλος έχει στόχο την τόνωση συζήτησης σχετικά με τη χρήση των μέσων αυτών σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο.

Επανεξέταση των κρατικών ενισχύσεων

Το κοινοτικό πλαίσιο για κρατικές ενισχύσεις στην έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία έχει εγκριθεί. Εκεί ορίζονται οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες τα κράτη μέλη είναι δυνατόν να παρέχουν κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία. Το πλαίσιο περιλαμβάνει ειδική μνεία για την οικοκαινοτομία³⁹. Επίσης έχουν εγκριθεί κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με κρατικές ενισχύσεις για την υποστήριξη της χρηματοδότησης ΜΜΕ με επιχειρηματικό κεφάλαιο. Επιπλέον, βρίσκεται σε εξέλιξη η επανεξέταση των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για το περιβάλλον. Εδώ θα περιληφθούν όροι για ενισχύσεις σε επιχειρήσεις που σκοπεύουν να επενδύσουν σε περιβαλλοντικές τεχνολογίες.

Οικολογικές προμήθειες

Ορισμένα κράτη μέλη έχουν αρχίσει να εφαρμόζουν σχέδια δράσης για οικολογικές κρατικές προμήθειες ενώ άλλα προχωρούν προς την κατεύθυνση αυτή. Το εγχειρίδιο της Επιτροπής σχετικά με τις οικολογικές προμήθειες έχει ευρέως διανεμηθεί σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ. Σε νέο ιστότοπο περιγράφονται η ορθή πρακτική καθώς και εθνικές στρατηγικές για οικολογικές προμήθειες. Στο στάδιο της εκπόνησης βρίσκεται ιστοπαγές εργαλείο που θα χρησιμεύσει ως οδηγός με νομικές και οικονομικές συμβουλές προς το προσωπικό προμηθειών⁴⁰.

---

³⁶ Κανονισμός αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου, απόφαση αριθ. 2006/702/ΕΚ του Συμβουλίου.

³⁷ ec.europa.eu/environment/life.

³⁸ (COM 2007) 140 τελικό

³⁹ ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/reform/rdi_en.pdf.

⁴⁰ Βλ. <http://ec.europa.eu/environment/gpp>.

Ευαισθητοποίηση

Σε νέο ιστότοπο καθώς και σε ειδησεογραφικό δελτίο με ειδήσεις για το πρόγραμμα ETAP διαλαμβάνονται νέα θέματα, εξελίξεις πολιτικής, υποσχόμενες πρακτικές σε κράτη μέλη καθώς και διάφορα παραδείγματα οικοκαινοτομιών⁴¹.

3.3. ΔΡΑΣΗ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΛΙΜΑΚΑ

Ευκαιρίες χρηματοδότησης παγκοσμίως

Το θεματικό πρόγραμμα της ΕΕ για το περιβάλλον και την αειφόρο διαχείριση φυσικών πόρων/ENRTP⁴² καλύπτει τη συμμόρφωση προς τα περιβαλλοντικά πρότυπα, την αειφόρο κατανάλωση και παραγωγή ενώ μπορεί να προωθήσει περιβαλλοντικές τεχνολογίες. Το παγκόσμιο ταμείο ενεργειακής απόδοσης και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας/GEEREF⁴³ θα παρέχει αρχικό κεφάλαιο για έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε διάφορες περιφέρειες. Επί του παρόντος η ΕΤρΕ και η Επιτροπή εξετάζουν τον τρόπο συνεργασίας τους για το πρόγραμμα. Ο Χρηματοδοτικός μηχανισμός για την κλιματική μεταβολή/CCFF της ΕΤρΕ θα δώσει επίσης τη δυνατότητα για κάποια χρηματοδότηση έργων παγκοσμίως.

Επενδύσεις και εμπόριο με αίσθηση ευθύνης

Στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων του ΠΟΨ για την ελευθέρωση των πολυμερών εμπορικών συναλλαγών (γύρος Ντόχα) η Επιτροπή βρέθηκε στην πρωτοπορία σχετικά με τη μείωση ή τον περιορισμό των δασμών καθώς και την κατάργηση εμποδίων μη δασμολογικού χαρακτήρα στις εμπορικές συναλλαγές περιβαλλοντικών προϊόντων, τεχνολογιών και υπηρεσιών. Επίσης εξετάζει τις προοπτικές για την ταχεία εισαγωγή των θεμάτων αυτών στις περιφερειακές συμφωνίες ελευθέρων συναλλαγών για τις οποίες θα πραγματοποιηθούν διαπραγματεύσεις κατά τα επόμενα έτη με ορισμένους από τους κύριους εμπορικούς της εταίρους, ιδιαιτέρως στην Ασία.

3.4. ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Συμμετοχική χρήση υποσχόμενων πρακτικών: οι εθνικοί χάρτες πορείας για το πρόγραμμα ETAP

Είκοσι ένα κράτη μέλη και η Νορβηγία συμπλήρωσαν χάρτες πορείας για την εφαρμογή του προγράμματος ETAP. Οι χάρτες, στους οποίους η πρόσβαση είναι ελεύθερη, αντιπροσωπεύουν σημαντικό όγκο γνώσης σχετικά με τα προγράμματα, τα συστήματα και τα παραδείγματα υποσχόμενων πρακτικών σε κράτη μέλη⁴⁴. Ανάλυση των χαρτών πορείας δείχνει ότι σε κάποια κράτη μέλη έχουν τεθεί σε εφαρμογή υποσχόμενα συστήματα και παρουσιάζεται ευκαιρία οικοδόμησης πάνω σε αυτά και άντλησης συμπερασμάτων σε ολόκληρη την ΕΕ (βλ. Παράρτημα). Στα παραδείγματα περιλαμβάνονται:

- Το γερμανικό σύστημα τιμολόγησης ηλεκτρικής ενέργειας για τις επιχειρήσεις διανομής, το οποίο υπήρξε μέσον καθοριστικό όσον αφορά την προώθηση της

⁴¹ ec.europa.eu/environment/etap.

⁴² ec.europa.eu/development/body/theme/environment/ENRTP.htm.

⁴³ COM(2006) 583.

⁴⁴ ec.europa.eu/environment/etap/roadmaps_en.htm.

χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας – ορισμένα κράτη μέλη έχουν υιοθετήσει ανάλογα συστήματα.

- Εθνικό νομοθετικό μέτρο στην Ιταλία, το οποίο απαιτεί τουλάχιστο το 30% των αγαθών που αγοράζονται από δημόσιες αρχές να προέρχονται από ανακύκλωση.
- Οι εθνικές και περιφερειακές πολιτικές στην Ισπανία, οι οποίες έχουν δώσει ώθηση στην επέκταση της ηλιακής ενέργειας με διάφορα συντονισμένα μέτρα.
- Το εθνικό πρόγραμμα του ΗΒ "National Industrial Symbiosis Programme" (Εθνικό βιομηχανικό πρόγραμμα συμβίωσης), το οποίο έχει στόχο την εξοικονόμηση ενός εκατομμυρίου τόνων απορριμμάτων σε κάθε περιφέρεια ετησίως, με σύστημα μεσιτείας για επιχειρήσεις.
- Σειρά οικονομικών μέτρων για την προώθηση της οικοκαινοτομίας, π.χ. όπως εκείνα των Κάτω Χωρών, της Δανίας, της Φινλανδίας και της Σουηδίας.

Συμμετοχή συμφεροντούχων: το φόρουμ για την οικοκαινοτομία

Το φόρουμ για την οικοκαινοτομία προβλέπει πλατύβαθρο όπου οι συμφεροντούχοι είναι δυνατόν να συνέρχονται, να δικτυώνονται και να προτείνουν μελλοντικές ενέργειες. Η πρώτη συνάντηση του φόρουμ έλαβε χώρα στο Poznan, στην Πολωνία. Το θέμα του πρώτου φόρουμ ήταν "Χρηματοδότηση της οικοκαινοτομίας". Το φόρουμ θα πραγματοποιείται δύο φορές το χρόνο για σχετικά θέματα⁴⁵.

4. ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Αύξηση διάδοσης – Αύξηση ζήτησης

Για να αρχίσει να γίνεται εμφανής η διαφορά στην απαιτούμενη κλίμακα, η οικοκαινοτομία πρέπει να αποκτήσει διεισδυτικότητα σε όλες τις επιχειρήσεις και στη βιομηχανία. Για να προκύψουν σημαντικά οφέλη, ο βαθμός στον οποίο οι περιβαλλοντικές τεχνολογίες εξαπλώνονται και εισάγονται πρέπει να αυξηθεί σημαντικά. Με την εισαγωγή περιβαλλοντικών τεχνολογιών οι οποίες ήδη υπάρχουν στην αγορά είναι δυνατόν να αντληθούν μεγάλα περιβαλλοντικά οφέλη αλλά το πρόβλημα είναι ότι πολλές από τις τεχνολογίες αυτές παραμένουν σε μικρές εξειδικευμένες αγορές. Ένα παράδειγμα αποτελεί ο ενεργειακά αποδοτικός λαμπτήρας, ο οποίος μέχρι τώρα καλύπτει ποσοστό μικρότερο του 3% της ευρωπαϊκής αγοράς λαμπτήρων⁴⁶. **Για την ενθάρρυνση της διάδοσης και την εισαγωγή οικοκαινοτομιών σε ευρεία κλίμακα πρέπει να τεθούν σε ενέργεια νέες κινητήριες δυνάμεις.**

Στην έκθεση Αho σχετικά με τη δημιουργία μιας Ευρώπης της καινοτομίας⁴⁷, στην πρόσφατη ανακοίνωση για την καινοτομία⁴⁸ και αλλού⁴⁹, ενθαρρύνεται η **"ωθούμενη από τη ζήτηση"** προώθηση της καινοτομίας. Ως τονωτικό μέσο για τη ζήτηση είναι δυνατό να χρησιμεύσουν

⁴⁵ ec.europa.eu/environment/etap/forum_en.htm.

⁴⁶ *Οικιακή κατανάλωση για φωτισμό και δυνατότητες εξοικονόμησης στη διευρυμένη ΕΕ*, ΚΚΕρ (2006).

⁴⁷ *Δημιουργία Ευρώπης της καινοτομίας*. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, EUR22005 (2006).

⁴⁸ COM(2006) 502 τελικό.

⁴⁹ *A Will to Compete: a competitive, clean and clever Europe* (2006).

οι “πρωτοπόρες αγορές”^{50 51}. Η ανάλυση των εθνικών χαρτών πορείας για το πρόγραμμα ΕΤΑΡ (βλ. Παράρτημα) δείχνει ότι σε όλα σχεδόν τα κράτη μέλη εκτελούνται συστηματικά δραστηριότητες E&A για τις περιβαλλοντικές τεχνολογίες – όμως πολιτικές για την αύξηση της ζήτησης εξακολουθούν να εφαρμόζονται πολύ λιγότερο συστηματικά.

Είναι αναγκαία η συστηματική και συντονισμένη δραστηριότητα στην πλευρά της ζήτησης. Πρέπει να ενταθούν όλα τα μέσα όπως οι οικολογικές δημόσιες προμήθειες, μέσα βασιζόμενα στην αγορά, η χρηματοδότηση επιχειρήσεων για τη μετάβαση προς οικολογικές τεχνολογίες, η ευαισθητοποίηση επιχειρήσεων και καταναλωτών. Οι ενέργειες αυτές είναι δυνατό να αυξήσουν τη ζήτηση τόσο σε ευρωπαϊκό επίπεδο όσο και σε επίπεδο κρατών μελών και να συμβάλουν σε γενικότερη κίνηση ώστε περιβαλλοντικές τεχνολογίες και προϊόντα να αποτελέσουν την επικρατούσα τάση.

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη πρέπει να επιδιώξουν ενεργά και να εντείνουν όσες δράσεις του προγράμματος ΕΤΑΡ αυξάνουν περαιτέρω τη ζήτηση κατά τρόπο συστηματικό και συντονισμένο⁵².

4.1. Επέκταση των οικολογικών προμηθειών

Από τη φύση τους οι προμήθειες του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα διαφέρουν εντελώς – αλλά και οι δύο είναι δυνατόν να ανοίξουν το δρόμο για τις καταναλωτικές συμπεριφορές και πρότυπα.

- Οι προμήθειες του δημόσιου τομέα ανέρχονται στο 16% περίπου του ΑΕΠ της ΕΕ. Έχει συντελεστεί σημαντικό έργο και απαιτείται πλέον να αρχίσει η πρακτική εφαρμογή σε ολόκληρη την Ευρώπη.
- Οι προμήθειες του ιδιωτικού τομέα είναι επίσης σημαντικές, αν και δεν διέπονται από περιεκτικό σύνολο κανόνων. Οι μεγάλες επιχειρήσεις επηρεάζουν και διαμορφώνουν τη ζήτηση στις αλυσίδες προμηθευτών τους.
- **Δράση:** Οικοδόμηση επί του έργου που έχει ήδη συντελεστεί και επιτάχυνση των οικολογικών δημόσιων προμηθειών. Διάδοση υποδείγματος προδιαγραφών για διαγωνισμούς. Εκπόνηση ανακοίνωσης για τις δημόσιες προμήθειες (2007), καθορισμός (προαιρετικών) στόχων, κατευθύνσεις για δείκτες και συγκριτικές αξιολογήσεις.
- **Δράση:** ΕΚ, κράτη μέλη και συμφεροντούχοι αναπτύσσουν στρατηγικές για προμήθειες του δημόσιου τομέα.

4.2. Κινητοποίηση μεγαλύτερου όγκου χρηματοοικονομικών επενδύσεων

Ο χρηματοοικονομικός τομέας (τράπεζες, ασφαλιστικές επιχειρήσεις, ταμεία συντάξεων επενδυτές) είναι δυνατόν να παίξει ευρύτερο ρόλο, ωθώντας επιχειρήσεις και βιομηχανία στην εισαγωγή περιβαλλοντικών τεχνολογιών. Η εστίαση της πολιτικής για τη συνοχή στην οικοκαινοτομία, οι πρωτοβουλίες της ΕΤεΕ και του ΕΤαΠ καθώς και η καθιέρωση του CIP

⁵⁰ Έκθεση για την ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα. SEC(2006) 1467/2.

⁵¹ Συμβούλιο για την ανταγωνιστικότητα, 15717/06, Δεκέμβριος 2006.

⁵² Είναι δυνατή η ανάληψη περαιτέρω δράσεων με βάση τα συμπεράσματα της Πράσινης Βίβλου για μέσα βασιζόμενα στην αγορά.

αποτελούν βήματα προς την κατεύθυνση αυτή. Είναι δυνατόν να ενισχυθούν ενέργειες που έχουν στόχο την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και την εμπλοκή μεγάλων χρηματοοικονομικών οργανισμών σε ολόκληρη την Ευρώπη και διεθνώς.

- **Δράση:** Χρήση χρηματοοικονομικών μέσων της ΕΕ. Χρησιμοποίηση κοινοτικών χρηματοοικονομικών πόρων με σκοπό την ώθηση για περαιτέρω αναλήψεις χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων. Σύγκληση μεγάλων χρηματοοικονομικών οργανισμών. Ενθάρρυνση κατευθυντηρίων γραμμών και στόχων για χρηματοοικονομικές επενδύσεις στην οικοκαινοτομία.

4.3. Καθιέρωση συστημάτων επιβεβαίωσης τεχνολογίας και στόχων επιδόσεων

Είναι δυνατόν να καθοριστούν μέσω προτύπων επίπεδα επιδόσεων και να δημιουργηθεί στην αγορά αίσθημα ασφαλείας. Τα συστήματα επιβεβαίωσης παρέχουν στην αγορά αξιόπιστα μέτρα περιβαλλοντικής επίδοσης. Ο καθορισμός στόχων επιδόσεων για ομάδες προϊόντων είναι δυνατόν να στραφεί προς βελτιωμένες περιβαλλοντικές επιδόσεις. Είναι δυνατή η επίτευξη οικονομικών κλίμακας εάν τα συστήματα στόχων επιδόσεων δώσουν ώθηση σε προϊόντα κάποιου τομέα. Ήδη εξετάζονται οι διασυνδέσεις μεταξύ του καθεστώτος στόχων επιδόσεων και της οικοσήμανσης. Παρουσιάζεται η ευκαιρία να αναβαθμιστούν τα ισχύοντα κριτήρια επισήμανσης προϊόντων και υπηρεσιών (οικοσήμανση, ενεργειακή σήμανση προγράμματα Energy Star) και να ευθυγραμμιστούν προς τις διεθνείς εξελίξεις για ανάλογα συστήματα.

- **Δράση:** Ολοκλήρωση μελετών για τον καθορισμό στόχων τόσο ως προς την επιβεβαίωση τεχνολογιών όσο και τις επιδόσεις. Διεξαγωγή και ολοκλήρωση πιλοτικών προγραμμάτων. Αναζήτηση διασυνδέσεων με το σύστημα οικοσήμανσης. Εκπόνηση νομοθετικών προτάσεων για την επιβεβαίωση περιβαλλοντικών τεχνολογιών (2008) και ανακοίνωση με αντικείμενο συστήματα στόχων επιδόσεων (2008). Αναθεώρηση και αναβάθμιση των ισχυόντων συστημάτων επισήμανσης. Ευθυγράμμιση προς διεθνή συστήματα.

4.4. Οικοδόμηση με βάση υποσχόμενες πρακτικές κρατών μελών

Από τους εθνικούς χάρτες πορείας για το πρόγραμμα ETAP είναι σαφές ότι εφαρμόζονται κάποιες υποσχόμενες πολιτικές για την προώθηση της οικοκαινοτομίας. Δίδεται σημαντική ευκαιρία να αντληθούν γνώσεις και να υπάρξει ανάπτυξη με βάση τα συστήματα αυτά, ιδίως εκείνα με τα οποία αυξάνεται η ζήτηση. Κάποιος τρόπος *προάσπισης των πολιτικών οικοκαινοτομίας* θα μπορούσε να αποτελέσει ορόσημο και να συμβάλει στη διάδοση των αποτελεσματικότερων εθνικών συστημάτων. Με τον τρόπο αυτό τα κράτη μέλη θα ήταν δυνατό να αντλήσουν διδάγματα από ανάλογες πολιτικές, να προσαρμοστούν προς αυτές και να τις εφαρμόσουν ώστε να προκύψει πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα σε ολόκληρη την Ευρώπη.

- **Δράση:** Το έτος 2007 καθορισμός αρχικής φάσης κατά την οποία τα κράτη μέλη προτείνουν συστήματα βέλτιστης πρακτικής και ανταλλάσσουν εμπειρίες. Ανάπτυξη κανόνων για την εφαρμογή πλήρους συστήματος το έτος 2008.

4.5. Εστίαση σε τομείς με υψηλά κέρδη

Βραχυπρόθεσμα είναι δυνατή η επίτευξη υψηλών κερδών με εστίαση σε τομείς όπου μπορούν ταχέως να σημειωθούν υψηλές περιβαλλοντικές επιδόσεις (στρατηγική “του καρπού που

κρέμεται χαμηλά”). Εδώ περιλαμβάνεται η εστίαση σε τομείς στους οποίους οι οικοκαινοτομίες, οι περιβαλλοντικές τεχνολογίες, τα βελτιωμένα προϊόντα, διεργασίες και υπηρεσίες μπορούν να αποφέρουν υψηλά περιβαλλοντικά οφέλη. Στους τομείς αυτούς περιλαμβάνονται:

- Κτήρια
- Τα τρόφιμα και ποτά
- Οι ιδιωτικές μεταφορές
- Οι βιομηχανίες ανακύκλωσης και επεξεργασίας υγρών αποβλήτων

Μελέτες δείχνουν ότι οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις προϊόντων είναι υψηλότερες στους τρεις πρώτους τομείς⁵³. Άλλες μελέτες δείχνουν ότι και αυτοί οι τομείς προσφέρουν δυνατότητες αειφόρου οικονομικής μεγέθυνσης⁵⁴. Π.χ. η αειφόρος κατασκευή αποτελεί το αντικείμενο κοινής πρωτοβουλίας κρατών μελών⁵⁵.

Τα μέσα για διάθεση κονδυλίων έρευνας, οικολογικές προμήθειες, πρότυπα επιδόσεων, χρηματοδότηση, υποσχόμενες εθνικές πρακτικές και βελτιστοποίηση κανονιστικών όρων θα ήταν δυνατόν να εφαρμοστούν για την προώθηση της οικοκαινοτομίας σε αυτούς τους τομείς. Επίσης παρουσιάζεται η ευκαιρία να επηρεάσουν οι προσεγγίσεις αυτές τη διαμόρφωση *πρωτοπόρων αγορών* όπως προβλέπει η ανακοίνωση της Επιτροπής για την καινοτομία όπου είναι δυνατόν να παίζει ρόλο η οικοκαινοτομία.

- **Δράση:** Έναρξη το έτος 2007, προσδιορισμός των νευραλγικών τομέων όπου η τεχνολογία και τα προϊόντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα μπορούσαν να πρωταγωνιστήσουν παγκοσμίως, αποδίδοντας υψηλά περιβαλλοντικά και οικονομικά οφέλη.

Μέτρα στήριξης

Επιπλέον προς τις πέντε δράσεις για την αύξηση της ζήτησης, απαιτείται έργο στήριξης γενικότερου χαρακτήρα.

4.6. Εξασφάλιση στρατηγικού χαρακτήρα πηγής γνώσης σχετικά με την οικολογική καινοτομία

Υπάρχει πραγματική ανάγκη για αξιόπιστη ανάλυση των τάσεων στον τομέα της οικοκαινοτομίας. Η σύγκλιση επίκαιρης *στρατηγικής γνώσης* για ευρωπαϊκούς δημόσιους οργανισμούς, συναφείς επιχειρήσεις και χρηματοδότες μπορεί να συμβάλει περαιτέρω σε οικονομική μεγέθυνση και επενδύσεις⁵⁶. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής αναλύουν τον τρόπο με

⁵³ Περιβαλλοντικές επιπτώσεις προϊόντων EIPRO και μέριμνα IMPRO σχετικά με τρόπους μείωσης των επιπτώσεων αυτών. Οι μελέτες βασίζονται σε ανάλυση του κύκλου ζωής π.χ. τα «Κτίρια» περιλαμβάνουν τις νέες κατασκευές, τη συντήρηση, τις επιδιορθώσεις και την κατεδάφιση. Εν προκειμένω ο όρος «Κτίρια» χρησιμοποιείται αντί του όρου «Στέγαση». Εδώ περιλαμβάνεται ο εξοπλισμός με έπιπλα, με οικιακές συσκευές και με ενεργειακές συσκευές για σκοπούς όπως η θέρμανση δωματίων και νερού.

⁵⁴ www.popa-ctda.net; www.ectp.org.

⁵⁵ www.ukswedensustainability.org.

⁵⁶ Ανάλογη υπηρεσία παρέχει το παρατηρητήριο ICT: www.eito.com.

τον οποίο θα μπορούσαν να συλλέγουν, συνθέτουν και να μοιράζονται αποτελεσματικά ανάλογες γνώσεις, ιδίως μάλιστα τη σκοπιμότητα δημιουργίας ενός «δικτυωμένου παρατηρητηρίου» για την οικολογική καινοτομία που θα μπορούσε να βασιστεί σε σειρά ήδη υφιστάμενων έργων και δικτύων και στο οποίο θα ήταν δυνατό να συμμετάσχουν και ορισμένα από τα κυριότερα ινστιτούτα παρατήρησης σε ολόκληρη την Ευρώπη.

- **Δράση:** Η εξασφάλιση ουσιαστικού και στρατηγικού χαρακτήρα πόρου γνώσεων για την οικολογική καινοτομία που θα μπορούσε να παρέχει στατιστικά δεδομένα, πληροφορίες σχετικά με τις αναδυόμενες τάσεις και πληροφορίες για επιχειρηματικές ευκαιρίες παγκοσμίως.

4.7. Προώθηση της ευαισθητοποίησης και της ενεργού συμμετοχής.

Σημαντική παράμετρος της ευαισθητοποίησης είναι η προώθηση της ενεργού συμμετοχής καταναλωτών και επιχειρήσεων. Η δημιουργία ευρωπαϊκού φόρουμ για την οικοκαινοτομία αποτελεί απλώς μικρό βήμα προς την κατεύθυνση αυτή. Παρόμοιες δραστηριότητες θα ήταν δυνατό να εκτελεστούν σε περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο.

- **Δράση:** Καθορισμός ενεργειών με κράτη μέλη στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE+. Επέκταση της επικοινωνίας σε επίπεδο ΕΚ. Συνέχιση της λειτουργίας του ευρωπαϊκού φόρουμ και διεύρυνση της συμμετοχής. Προώθηση της οικοκαινοτομίας διεθνώς.

4.8. Εντατική έρευνα

Τα αποτελέσματα μπορούν να βελτιστοποιηθούν με περαιτέρω διοχέτευση και ένταση της έρευνας στο πλαίσιο του 7^{ου} προγράμματος πλαίσιο, με συνεργίες μεταξύ θεμάτων έρευνας, τεχνολογικά πλατύβαθρα, αναδυόμενες πρωτοπόρες αγορές και κανονιστικές ρυθμίσεις. Η έρευνα με αντικείμενο τη μεθοδολογία εκτίμησης τεχνολογίας μπορεί επίσης να συμβάλει στη βελτίωση μελλοντικών συστημάτων επιβεβαίωσης και τυποποίησης. Παρέχεται η ευκαιρία προώθησης περαιτέρω ερευνών στις περιβαλλοντικές τεχνολογίες σε διεθνές επίπεδο.

- **Δράση:** Διοχέτευση των μελλοντικών θεμάτων έρευνας (2007-13) με βάση προτεραιότητες του προγράμματος ETAP και μελλοντικές πρωτοπόρες αγορές όπου η οικοκαινοτομία παίζει ρόλο.

5. ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος ενώ μένει να σημειωθεί ακόμη περισσότερη. Για να αντιμετωπιστούν οι παγκόσμιες περιβαλλοντικές προκλήσεις που βρίσκονται ενώπιόν μας, για να αντληθούν ευρείας κλίμακας περιβαλλοντικά και οικονομικά οφέλη από την οικοκαινοτομία, για να καταστεί η Ευρώπη ικανή να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες – **πρέπει να κλιμακωθούν όλες οι δραστηριότητες και να εκτελεστούν σε νέα κλίμακα με πολύ μεγαλύτερη έμφαση στη ζήτηση**. Συνοπτικά, η εστίαση πραγματοποιείται σε 5 δράσεις που αυξάνουν τη ζήτηση και 3 υποστηρικτικά μέτρα:

ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ:

- Επέκταση των οικολογικών προμηθειών
- Κινητοποίηση μεγαλύτερων χρηματοοικονομικών επενδύσεων
- Καθιέρωση συστημάτων για επιβεβαίωση τεχνολογιών και με στόχους επιδόσεων
- Οικοδόμηση σε υποσχόμενες πρακτικές κρατών μελών
- Εστίαση σε τομείς υψηλών κερδών.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ:

- Δημιουργία γνωστικού πόρου στρατηγικής σημασίας για την οικοκαινοτομία
- Προώθηση της ευαισθητοποίησης και της ενεργού συμμετοχής
- Αξιοποίηση της έρευνας